

תצוגת אופנת האביב

בתצוגת אופנת האביב של נערכה לאחרונה במלון "דן" התל-אביבי בלט הנושא של בית-החרושת הידוע למוצרי טרייה, "אלדי". היתה זאת עונת המעבר שלכבודה הוצגו חליפות גרסי חגיגיות ושמלות עדינות בצבעי פסטל. נשק במיני חורכית, בגוונים שונים של אפור עם שפה שחורה ומחשוף מרובע חדיש של החולצה (ראי תמונות). לתשומת לב רבה זכתה גם מערכת מכר תן, שמלת טניס דו-חלקית עם זיקט בפטיס כחול-סגור לבנים.

(המשך עמוד 3)

כשלושה צבאות אויבים איימו על קיומה ועצמאותה של מצרים, לא ימצא אדם רציני במצרים שיצו לקום נגד המנהיג האומי הקים. כי כל אדם כזה היה הופך את עצמו לבוגד בעיני עמו. לעתים מתעורר הרושם, כי דויד בן-גוריון נוסר שגאה אישית עזה לרודן המצרי. שגאה לעולם אינה בסיס טוב לחישוב מדיני קר. על כל פנים, קשה להבין מה קיומה להשיג כתוצאה מהפלת עבד אל-נאצר. אילו נפל עבד אל-נאצר, היה קם במקומו רודן אחר, שהיה נתמך על-ידי הבריטים. רודן זה היה צריך להוכיח לעמו ולשכניו כי הוא לאומי יותר מקודמו. האנגלים היו צריכים לעזור לו בכך. הדרך היחידה להוכחה היתה גישת קו קיצוני ותוקפני עוד יותר נגד ישראל.

בתוקף הגיון הנסיבות, היו האנגלים פונים נגד ישראל. כשם שהפציצו את קאהיר כדי להפיל את עבד אל-נאצר, היו מפציצים את לוד כדי לחזק את נאג'יב. שוב רוח לא היה מכך לישראל.

עבד אל-נאצר לא נפל. יש המתנחמים בכך שמעמדו הפנימי התערער. מצבו הכלכלי הורע בהרבה, הכשלון הצבאי מכרסם בצבא, ובגירבריתו פוחדים ממנו פחות. יתכן שכל זה נכון. אולם זה כאין וכאפס לעומת השיקול ההפוך: על-ידי שתמכת תעלת-סואץ הפך הרודן המצרי לכוה בינלאומי ראשון במעלה.

כיום קשה לתפוס כיצד קרה שאיש מבין שליטי לונדון, פאריס וירושלים לא לקח בחשבון כי נשק אדיר זה נמצא בידי מצרים. פתיחת התעלה באה כאפתעה גמורה, תוצאה של חוסר שיקול וחוסר מודיעין.

על-ידי הטבעת כמה אוניות ניצח עבד אל-נאצר שלוש מדינות. אין זה נשק חרס-עמי. קשה לתאר נשק פוליטי יעיל יותר מאשר עצם האיום בסתימת התעלה מחושי, שתחניק את הכלכלה האירופית ותגרום הפסדים של מליוני דולרים למעצמות המערב.

נשק זה לא ימות עם גמאל עבד אל-נאצר. כל רודן שיבוא במקומו ישתמש בו באותה יעילות. בעזרתו הפכה מצרים החולה והעניה כוח בינלאומי שאי-אפשר יהיה להתעלם ממנו.

אותו הובר נכון לגבי צינורות הנפט העיראקי והסעודי העוברים בסוריה. למראית עין הופרכה הצהרת האחדות הערבית, כאשר צבאות סוריה וירדן סירבו להתקיף את ישראל בימי סיני. אולם למעשה הוכחה אחדות זו בדרך יעילה הרבה יותר. הפסקת זרם הנפט העיראקי והאיום בהפסקת זרם הנפט הסעודי בסוריה היו יעילים יותר מכל התערבות צבאית אפשרית.

כל עוד תלוי המערב במעבר הנפט בתעלת-סואץ ובצינורות הסוריים, יהיה בידי הגוש המצרי-סורי נשק שכמעט אי-אפשר לעמוד בפניו. דבר זה הוכח דווקא על-ידי מיבצע סיני — וזה לא טוב.

מאחר שהמשטר המצרי לא נשבר, לא הצליחה בריטניה לצרף את ירדן לעיראק, וישראל לא זכתה אף לשלעל אחד של אדמה במזרח. כל הצד הזה של התוכנית הבריטית לא התקרב אפילו לשלב של ביצוע.

תעלת-סואץ לא נפתחה בפני אוניות ישראליות. כמה חילים ישראלים התרחצו במימי התעלה, אך ישראל לא הטיקה מן התעלה שום תועלת אחרת כתוצאה מן המיבצע.

עזה חזרה למצרים. כיום שורר שקט יחסי בגבול זה, אולם שקט זה תלוי אך ורק בשיקוליו של הרודן המצרי. ברצת שימצא את השעה לכשרה, לא יפריע לו איש לחדש את מלחמת הפיודאון. גובחתו של כוח אויב רק תפריע לישראל לחזור לשיטה הקודמת (והבלתי-יעילה לחלוטין) של פעולות-תגמול גדולות.

רק במוצרי טיראן חלה הטובה חשובה מאד, אם כי לא ברורה. ישראל שברה את המצור. המיכלית שבאה השבוע הפגינה זאת, אין בידי ישראל שום מכשיר פוליטי למונע את חידוש המצור. כוח האו"ם נמצא כשאדם אדיש, רק בהסכמת המצרים, והרודן בקאהיר יוכל לחזור לראסניצראני ולחדש את המצור ברצת שרובה בכך.

ישנו רק מכשיר אחד המסוגל למנוע זאת. והוא האיום בהתקפה ישראלית חדשה. מכשיר זה היה קיים בדיוק באותה מידה לפני מיבצע סיני. לכן אין הושג המיבצע באזור זה חרס-עמי.

יכול פשוט זה מוכיח כי לאור המטרות המקוריות, הצד האדום במאון גדול מן השחור, הפסד עולה על הרוח. משלוש המטרות העיקריות, שתיים (וביניהן המטרה העיקרית) נכשלו. אחת מן השלוש אמנם הושגה, אך משקלה קטן בטווח הארוך.

מארכה המטרות המשניות, שלוש נכשלו לחלוטין. לגבי אחת מהן ישנו הושג חשוב, אך לא סופי. מחייבי המיבצע יכולים להתנחם כי הושגו כמה הישגים צדדיים, שלא נלקחו בחשבון מראש. כך, למשל, הצליח המיבצע להכניס את ישראל לכותרות הראשיות של עתונות העולם, והעלה את בעית ישראל על סדר יומן של המעצמות הגדולות.

הדבר עצמו נכון. למרות אפסותה התהומית של ההסברה הישראלית, נתגלתה מידה מפתיעה של אהדה לישראל ברוב עתוני העולם המערבי. אולם אהדה זו לא באה בגלל המיבצע, אלא בגלל צדקה של ישראל בענין הפיודאון והמעבר במיצרים. בסופו של דבר, האהדה עצמה אינה קובעת. קובעות תוצאותיה הפוליטיות. מחוסר תוכנית ישראלית חיובית, המגירה את דמיון העולם, לא תורגמה האהדה הקיימת לישראל לשום הישגים פוליטיים.

יש אנשים רבים בעולם הסבורים כי ישראל אינה זקוקה כלל לרעש ולפרסומת מצלצלת, אלא להיפך, לשקט ולשכחה. רק באיורה שקטה תיתכן השתלבות הדרגתית של ישראל בעולם

האסיתא-אפריקאי, שכוחו הולך ורוב בעולם, ושהוא הגשר אל המרחב הערבי.

מיבצע סיני הרחיק את ישראל מעולם זה. יהיו דרושות שנים ארוכות כדי לתקן את אשר איבדה ישראל במרחב הערבי וביבשת אסיה במשך שבוע אחד של מיבצע סיני וסואץ. כי מיבצעים אלה שיבצעו כל ערבי, הודי ויוגוסלבי כי ישראל היא משרתת בצחית של האימפריאליזם המערבי.

מבחינה זו הזיק מיבצע-סיני עצמו הרבה פחות מאשר הזיקה ההתערבות הבריטית-צרפתית לטובת ישראל. קשה להבין היום מי היה מעוניין בהתערבות זו. מכל הבחינות, הזיקה לישראל יותר משהועילה.

מבחינה צבאית, יכלה ישראל לנצח את הצבא המצרי בלי עזרתם הצבאית הפעילה של הבריטים והצרפתים. נצחון כזה היה עולה בקרבנות רבים יותר, אולם ערכו היה הרבה יותר אמיתי. אף כל ספק שישראל היתה משמידה את חילה-אויב המצרי על טיטיו (שלא נפגעו כלל על-ידי ההפצצות הבריטיות) והיתה כובשת את גדות תעלת-סואץ.

התעלה בידי ישראל היתה נוטלת מידו המצרים את כוח המיקוח, ומאפשרת את טיהורה המהיר, אפילו הצליחו המצרים לסתמה. עד היום קשה להבין מדוע נעצר צה"ל לפני התעלה.

הערך הפוליטי של נצחון עצמאי כזה בעולם הערבי היה עד אז שעור יותר חשוב. לא היתה זאת בושה לרודן המצרי להיות מנוצח בידי קואליציה שכללה שתי מעצמות עולמיות. אילו נוצח בידי צה"ל בלבד, היתה זאת השפלה ממנה לא היה מחלים לעולם.

כיום אין אף פרשן צבאי או ביוקטיבי יכול לדון באיזו מידה נוצחה מצרים על-ידי התקפת צה"ל, או על-ידי ההפצצות הבריטיות, או על-ידי האיום של נחיתה בריטית-צרפתית בעורפו. קל מאד לשכנע את העולם הערבי שצה"ל לא מילא כל תפקיד מכריע במערכה. אפילו מי שמחייב את עצם המיבצע מוכרח להגיד למסקנה כי היה הרבה יותר טוב אילו הסתפקן הבריטים והצרפתים בעזרה חומרית ובתמיכה באו"ם, אלמלא הופיעו מעולם בשמו קאהיר ועל אדמת פורטיסעיר.

ההודות הפוליטית עם ארצות האימפריאליזם השוקע גרמה לישראל נזק השקול — אולי — כנגד כל שאר תוצאות המיבצע. היא שיצרה את ההרגשה שבגדי ישראל מלוכלכים.

ישנם אנשים המותחים ביקורת על מיבצע סיני ברוח של "אילו לסבתא שלי היו גלגלים..." אלה האנשים הסבורים כי המיבצע עצמו היה בסדר, אבל שאסור היה להיטוב אחריו. מי שאומר זאת לצורכי תעמולה מסלגתית, אין לכעוס עליו. מי שאומר זאת ברצינות, אינו רציני.

לא דויד בן-גוריון הוא שנכנע באדערירש, בשארם אל-שייך וכעזה. נכנע ראש מדינת ישראל — מדינה המבוססת כיום כולה על מערכת מסובכת של מענקים ומגביות, מדינה שאינה מסוגלת לקלוט 300 אלף ערבים וגם לא 300 ערבים, מדינה שאינה יכולה לנהל מדיניות עצמאית מפני שאין לה הנתונים לכך.

כדי להתחזק בסיני על אף הלחץ האמריקאי, היה צורך לשנות מראש את כל המבנה של מדינת-ישראל — מן המבנית היתרנית המאוחדת בברוקלין ועד למימשל הצבאי בכפר-קאסם. אולם אילו בוצע שינוי מהפכני כזה, יתכן שלא היה בכלל צורך במיבצע סיני. יתכן שהיו נפתחות דרכים אחרות לגמרי לפתרון בעיות הקיבוץ של ישראל, להשתלבות בעולם האסיתי ולפריצת מצור האחדות הערבית.

איננו דנים כאן בסבתא בעלת גלגלים. אנו דנים בסבתא שישנה, במשטר שעורך את מיבצע סיני. את הסבתא הזאת אי-אפשר להפוך לאוטובוס.

מענה העיקרית נגד מיבצע-סיני היא שלא שינה דבר. ישראל הפעילה את התותח היחיד שיש לה, וירתה את הפגז. עתה, אחרי שהתנוף העשן, מסתבר שלא הופלו מטוסי סילון, אלא רק כמה יונים.

השולם לא התקרב אף בצעד אחד, אלא התרחק בכמה צעדים חומת האיבה הערבית לא נשברה, החזית הערבית לא נתעררה. המצרי נשאר על גדות התעלה, והתעלה הכפילה את כוחו.

עד למיבצע סיני, אפשר היה לשכנע ולהשתכנע כי עוד יש פגז גדול באמתחתה של ישראל, הפגז ששמו הכרעה צבאית. הפגז נורה, הושג נצחון צבאי מזהיר, אך האויב לא נהרג. וזהו הפסד נקי.

ספק גדול הוא אם אפשר לירות פגז כזה עוד פעם. אם יחודש המצור בטיראן, יהיה הפיתוי רב לפרוץ אותו בכוח. ואז ישנם כל הסיכויים כי המשטר יהיה דומה לתקליט ישן: במוסקבה יירשמו מאה אלף מתנדבים, עבד אל-נאצר (או יורשו) יודיע כי יסתם את התעלה, אם המערב לא יכריח את ישראל להיסוג תוך 24 שעות, עצרת או"ם תתכנס. ההמשך כמו בפעם שעברה, ישנם פגזים יעילים יותר כשהם נמצאים במחסן. האיום בהכרעה צבאית היה הרבה יותר יעיל לפני מיבצע סיני, מאשר אחריו.

כול להיות כי דוקא זהו גם הרווח הגדול ביותר של המיבצע. נסתבר כי אין פתרון צבאי לבעיות הקיום של ישראל. אם יבין הלקח, תהיה ישראל הרבה יותר מבוגרת. היא תהיה פחות נושה להטות אוזן למנהיגים אינסטליים.

הרווח העיקרי של המיבצע הוא פנימי. אזרחי ישראל הבינו כי שום סכנה של כליה אינה צפויה להם בעתיד הנראה לעין. שום צבא ערבי, רשום ברית של צבאות ערביים, לא יהיו מסוגלים למגר את צה"ל.

שוב אין מקום להיסטריה. אפשר לחשוב בשקט. המיבצע לא הגביר את הבטחון, אולם הוא הוכיח שיש בסיס איתן לבטחון עצמי. אם תנוצל תקופה זו של בטחון עצמי כדי להסיק את מוסר-ההשכל מכלשון מיבצע-סיני, לחשוב מחדש על כל דרכה של המדינה מאז הקמתה ולחפש דרכים חדשות להנחת היסוד לשלום במרהב, תהיה זאת ברכה שלא תסולא בברול.